

Презентація  
Закону України  
“Про місцеві вибори”

*Вибори міських голів (міст,  
кількість виборців у яких  
дорівнює або є більшою ніж 90  
тисяч)*

Мажоритарна виборча система  
абсолютної більшості в єдиному  
одномандатному виборчому  
окрузі

*Вибори сільських, селищних,  
міських (міст, кількість виборців  
у яких є меншою ніж 90 тисяч)  
голів, старост*

Мажоритарна виборча система  
відносної більшості в єдиному  
одномандатному виборчому  
окрузі



*Вибори депутатів сільських,  
селищних рад*

Мажоритарна система відносної  
більшості в одномандатних виборчих  
округах

# *Вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах рад*

Пропорційна виборча система в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій із закріпленням кандидатів за територіальними виборчими округами, на які поділяється багатомандатний виборчий округ

# Особливості пропорційної виборчої системи

- Кількісний склад місцевих рад
- Територіальна організація виборів
- Висування кандидатів
- Голосування
- Підрахунок голосів виборців та встановлення результатів виборів

## Кількісний склад місцевих рад:

- Визначається в залежності від кількості виборців, які належать до відповідної територіальної громади, проживають на території області, району, району в місті;
- Співвідношення кількості виборців та складу ради встановлено Законом;
- Фактичний склад ради визначається Центральною виборчою комісією не пізніше як за 50 днів до дня виборів (*до 4 вересня включно*).

## Загальний склад (кількість депутатів) місцевої ради становить при чисельності виборців:

- 1) до 1 тисячі виборців - 12 депутатів;
- 2) від 1 тисячі до 3 тисяч виборців - 14 депутатів;
- 3) від 3 тисяч до 5 тисяч виборців - 22 депутати;
- 4) від 5 тисяч до 20 тисяч виборців - 26 депутатів;
- 5) від 20 тисяч до 50 тисяч виборців - 34 депутати;
- 6) від 50 тисяч до 100 тисяч виборців - 36 депутатів;
- 7) від 100 тисяч до 250 тисяч виборців - 42 депутати;
- 8) від 250 тисяч до 500 тисяч виборців - 54 депутати;
- 9) від 500 тисяч до 1 мільйона виборців - 64 депутати;
- 10) від 1 мільйона до 2 мільйонів виборців - 84 депутати;
- 11) понад 2 мільйони виборців - 120 депутатів.



# Визначення складу районної ради

У разі якщо кількість депутатів, передбачена вище для районної ради, є меншою, ніж кількість сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад, територіальні громади яких розташовані в межах відповідного району, загальний склад цієї районної ради дорівнює кількості відповідних сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад.

# Територіальна організація виборів

З метою проведення виборів територія багатомандатного виборчого округу поділятиметься на територіальні виборчі округи, кількість яких дорівнює кількісному складу відповідної ради.

## Порядок формування територіальних виборчих округів:

1. ЦВК не пізніш як за 50 днів до дня виборів (*до 4 вересня включно*), виходячи із відомостей Державного реєстру виборців (з урахуванням вимог щодо складу районної ради) визначає загальну кількість територіальних виборчих округів, що мають бути утворені відповідними територіальними виборчими комісіями ***на територіях адміністративно-територіальних одиниць.***

2. Територіальні виборчі комісії  
утворюють відповідні  
територіальні виборчі округи та  
визначають їх межі.

Утворення округів здійснюється за  
принципом «матрьошки»  
знизу вгору

Міська (міста з районним поділом, міста, до складу якого входить інше місто, село, селище) ТВК для проведення виборів міської ради – **на території кожного району в місті, міста, села, селища, що входить до складу цього міста** - на території кожного села, селища, району в місті, міста, яке входить до іншого міста, утворюється один або кілька територіальних виборчих округів;

Для проведення виборів депутатів районної ради відповідна районна ТВК утворює на території кожного села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селища, міста, що входить до складу цього району, територіальні виборчі округи - на території кожного села, селища, міста районного значення утворюється один або кілька територіальних виборчих округів з виборів депутатів районної ради;

Для проведення виборів депутатів обласної ради відповідна обласна утворює **на території кожного району, міста обласного значення** територіальні виборчі округи - на території кожного району, міста обласного значення утворюється один або кілька територіальних виборчих округів з виборів депутатів обласної ради.

# Особливості територіальної організації виборів депутатів обласних рад

Кількість територіальних виборчих округів з виборів депутатів обласної ради, які утворюються на території міста, району, не може перевищувати двадцяти відсотків від загальної кількості територіальних виборчих округів, що утворюються на виборах до відповідної обласної ради.



## Критерії при встановленні меж округів:

- кількість виборців у таких округах має бути по можливості максимально наближеною до середньої кількості виборців у територіальному виборчому окрузі відповідного багатомандатного округу;
- межі територіальних виборчих округів мають бути нерозривними;
- враховуються межі звичайних виборчих дільниць.

# Механізми висування кандидатів

1. Вибори депутатів Верховної Ради АРК, обласних, районних, районних у містах, міських рад – місцевими організаціями партій;
2. Вибори депутатів сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів, старост – місцевими організаціями партій та шляхом самовисування.

- Місцеві організації партій висувають виборчі списки кандидатів у депутати відповідної ради із закріпленням не більше ніж по одному кандидату в депутати у територіальному виборчому окрузі.
- У виборчому списку визначається перший кандидат, інші кандидати розташовуються у виборчому списку в алфавітному порядку із зазначенням територіального виборчого округу, за яким закріплюється кандидат.

# Голосування

відбувається за допомогою бюлетеня, в якому зазначені: назва місцевої організації партії, в дужках прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) першого кандидата в списку кандидатів, далі через тире – прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата у депутати, закріпленого за відповідним територіальним виборчим округом.

Чергові депутатів Одеської обласної ради 25 жовтня 2015 року

### КОНТРОЛЬНИЙ ТАЛОН

Багатомандатний виборчий округ  
з виборів депутатів Одеської  
обласної ради

Територіальний виборчий округ №  
01

Виборча дільниця № \_\_\_\_\_

Номер, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці	Підпис виборця, який отримує виборчий біюлетень	Прізвище, ініціали члена дільничної виборчої комісії, який видає виборчий біюлетень	Підпис члена дільничної виборчої комісії, який видає виборчий біюлетень

(лінія відриву)

Чергові депутатів Одеської обласної ради 25 жовтня 2015 року

### ВИБОРЧИЙ БІЮЛЕТЕНЬ

Багатомандатний виборчий округ  
з виборів депутатів Одеської  
обласної ради

Територіальний виборчий округ №  
01

Виборча дільниця № \_\_\_\_\_

МП

**!** Зробіть позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує Ваше волевиявлення, у квадраті проти назви місцевої організації політичної партії, за яку та закріпленого нею в цьому територіальному виборчому окрузі кандидата в депутати (у разі закріплення) Ви голосуєте

- 1  ОДЕСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ "БЛОК ПЕТРА ПОРОШЕНКА "СОЛІДАРІСТЬ" (Іванов Іван Іванович) – ПЕТРОВ ПЕТРО ПЕТРОВИЧ
- 2  ОДЕСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ "НАРОДНИЙ ФРОНТ" (Сидоров Сидір Сидорович) – МИКИТЧЕНКО МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ
- 3  ОДЕСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ "ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ "БАТЬКІВЩИНА" (Попов Іван Сергійович) – ЗАЙЦЕВ ПЕТРО ПЕТРОВИЧ
- 4  ОДЕСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ "ОБ'ЄДНАННЯ "САМОПОМІЧ" (Смирнов Микола Сергійович) – БІЛОУСОВ ІВАН ПЕТРОВИЧ

- Виборець має один голос.
- Голос виборця вважається одночасно голосом за місцеву організацію партії та за кандидата, закріпленого нею у цьому територіальному виборчому окрузі.

# Підрахунок голосів виборців

- Процедура підрахунку голосів виборців не змінюється порівняно з попереднім законом – за результатами голосування дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів, поданих за кожну місцеву організацію партії та кандидата, закріпленого нею у відповідному територіальному виборчому окрузі.

## *Встановлення результатів відбувається в декілька етапів:*

- 1) Визначаються місцеві організації партій, які беруть участь у розподілі мандатів – для цього сумуються голоси кожної місцевої організації партії, подані за неї та кандидатів, закріплених нею в територіальних виборчих округах.

Законом встановлено **виборчий бар'єр – п'ять і більше відсотків голосів виборців**, поданих за виборчі списки місцевих організацій партій **в межах багатомандатного округу**.



**2) Визначається виборча квота в багатомандатному виборчому окрузі** *(тобто кількості голосів виборців, необхідних для отримання одного депутатського мандата)* – сумарна кількість голосів виборців, поданих за місцеві організації партій, що подолали виборчий бар'єр, ділиться на число, що дорівнює кількості депутатських мандатів у цьому багатомандатному виборчому окрузі.

**з) Визначається кількість мандатів, яку отримує кожна з місцевих організацій партій – для цього кількість голосів виборців, поданих за кожну місцеву організацію партії, які набули право на участь у розподілі депутатських мандатів, ділиться на виборчу квоту:**

- ціла частина отриманого числа становить кількість депутатських мандатів;
- депутатські мандати, які лишилися нерозподіленими, розподіляються залежно від дробових залишків – першими отримують мандат ті місцеві організації партій, які мають більші порівняно з іншими дробові залишки.

**4) Визначається черговість кандидатів у виборчих списках місцевих організацій партій, які беруть участь у розподілі депутатських мандатів.**

Черговість кандидатів у депутати у виборчому списку від місцевої організації партії визначається рішенням територіальної виборчої комісії на підставі протоколів про підсумки голосування в територіальному виборчому окрузі з відповідних місцевих виборів шляхом формування та затвердження виборчого списку місцевої організації партії.

# За результатами виборів черговість кандидатів у виборчому списку визначається:

- На першому місці – кандидат – лідер списку, який не закріплювався за територіальним виборчим округом;
- Решта кандидатів – у порядку зменшення відсотку голосів виборців, поданих в територіальних виборчих округах за відповідну місцеву організацію партії та нею закріпленого кандидата, по відношенню до голосів інших місцевих організацій партій в цьому окрузі.

**5) Розподіляються депутатські мандати між кандидатами, включеними до виборчого списку кандидатів місцевої організації партії – в черговості у виборчому списку, визначеній рішенням територіальної виборчої комісії на основі рейтингу кандидатів.**

# Проміжні вибори

Необхідність проведення проміжних виборів відсутня. У разі достроково припинення повноважень депутата, обраним визнається наступний за черговоїстю кандидат у списку місцевої організації партії, складеному за результатами виборів у відповідності з рівнем підтримки кожного кандидата. У разі вичерпання списку місцевої організації партії мандат залишається вакантним до обрання нового складу ради.



# **ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИСУВАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЇ КАНДИДАТІВ**

## Шляхом висування місцевою організацією партії

*(лише від однієї місцевої організації партії)*

- кандидатом у депутати до однієї обласної ради *та*
- кандидатом у депутати до однієї районної ради *та*
- кандидатом у депутати до однієї міської ради *та*
- кандидатом у депутати до однієї районної у місті ради *та*
- кандидатом у депутати сільської ради в одному з одномандатних виборчих округів *або*
- кандидатом у депутати селищної ради в одному з одномандатних округів *або*
- кандидатом на посаду сільського голови *або*
- кандидатом на посаду селищного голови *або*
- кандидатом на посаду міського голови *або*
- кандидатом на посаду старости

## Шляхом самовисування *(лише на одну з позицій)*

- кандидатом у депутати сільської ради в одному з одномандатних виборчих округів *або*
- кандидатом у депутати селищної ради в одному з одномандатних округів *або*
- кандидатом на посаду сільського голови *або*
- кандидатом на посаду селищного голови *або*
- кандидатом на посаду міського голови *або*
- кандидатом на посаду старости



# Висування місцевою організацією партії відбувається:

- на підставі Закону України "Про місцеві вибори" від ;
- статуту політичної партії;
- за рішенням вищого керівного органу партії про участь її місцевих організацій у відповідних чергових та/або позачергових, перших виборах, прийнятого після початку виборчого процесу відповідних чергових та/або позачергових, перших виборів;
- на зборах (конференціях) місцевої організації партії, які проводяться у порядку, передбаченому статутом партії.

# **Право висування кандидатів місцевими організаціями партії різного рівня**

**1) Обласна організація партії  
може висунути виборчий список  
кандидатів у депутати відповідної  
обласної ради.**


## 2) Районна організація партії може

### ВИСУНУТИ:

- виборчий список кандидатів у депутати відповідної районної ради;
- виборчий список кандидатів міської ради міста районного значення, що входить до складу цього району;
- по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів сільських, селищних рад, що входять до складу цього району;
- по одному кандидату на посаду сільських, селищних, міських голів міст районного значення, старост (сіл, селищ на території об'єднаної територіальної громади в межах цього району).

### з) Міська організація партії може висунути:

- одного кандидата на посаду міського голови;
- виборчий список кандидатів у депутати відповідної міської ради;
- по одному кандидату на посади сільського, селищного, міського голови (сіл, селищ, міст, що входять до складу цього міста);
- по одному кандидату на посади старост (сіл, селищ на території відповідної об'єднаної міської територіальної громади);
- виборчий список кандидатів у депутати міської ради міста, що входить до складу цього міста;
- по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад (сіл, селищ, що входять до складу цього міста);
- виборчий список кандидатів у депутати по кожному багатомандатному виборчому округу по виборах депутатів відповідних районних у місті рад – у містах з районним поділом, де утворені районні у місті ради.



4. Районна у місті організація партії може висунути виборчий список кандидатів у депутати відповідної районної в місті ради.

Районна у місті організація партії може висувати кандидатів у депутати районної в місті ради, якщо міська організація цієї політичної партії не ухвалила рішення про висунення кандидатів до цієї районної в місті ради.

# *Вимоги до виборчого списку*

## *кандидатів:*

*ФОРМА ВИБОРЧОГО СПИСКУ  
ЗАТВЕРДЖУЄТЬСЯ ЦЕНТРАЛЬНОЮ  
ВИБОРЧОЮ КОМІСІЄЮ.*

# Інформація про кандидатів:

- прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- число, місяць, рік народження;
- відомості про громадянство;
- відомості про освіту;
- відомості про партійність;
- відомості про посаду;
- відомості про місце роботи (заняття);
- відомості про місце проживання.

# Кількість кандидатів у виборчому списку

- – не може перевищувати кількості депутатів відповідної ради плюс один, тобто:
  - мінімально – 1 кандидат;
  - максимально – кількість депутатів відповідної місцевої ради + 1.



## Розташування кандидатів у виборчому списку:

- Перший кандидат – не закріплюється за територіальним виборчим округом та гарантовано отримує мандат у разі, якщо місцева організація партії бере участь у розподілі мандатів;
- Інші кандидати – в алфавітному порядку (за прізвищем), із зазначенням територіального виборчого округу, за яким закріплюється кандидат.

## Реквізити:

- підпис керівника місцевої організації партії;
- печатка місцевої організації партії або відповідної організації партії вищого рівня.



**ВИМОГИ ДО РІШЕННЯ  
ЗБОРІВ (КОНФЕРЕНЦІЇ)  
МІСЦЕВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ  
ПАРТІЇ ПРО ВИСУВАННЯ:**

# Інформація про кандидатів:

- прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- число, місяць, рік народження;
- відомості про громадянство;
- відомості про освіту;
- відомості про партійність;
- відомості про посаду;
- відомості про місце роботи (заняття);
- відомості про місце проживання.

# Позначення виборчого округу:

- номер територіального виборчого округу, за яким закріплюється кандидат (у разі такого закріплення) – *для кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, районних у містах, міських рад – після подання документів до територіальної виборчої комісії не може бути змінений (частина десята статті 41 Закону);*
- номер одномандатного виборчого округу, по якому особа висувається кандидатом – *для кандидатів у депутати сільських, селищних рад.*

## Реквізити:

- дата прийняття;
- підпис керівника місцевої організації партії;
- печатка місцевої організації партії або відповідної організації партії вищого рівня;
- погодження центрального керівного органу партії – *щодо рішення про висування кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, районних у містах, міських рад та міських голів – вчиняється на оригіналі рішення про висування.*



**ПОГОДЖЕННЯ  
ЦЕНТРАЛЬНИМ КЕРІВНИМ  
ОРГАНОМ ПАРТІЇ РІШЕННЯ  
ПРО ВИСУВАННЯ**

# Вимагається для рішень про

## висування:

- кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі по виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, у тому числі міст Києва та Севастополя, районної у місті ради, включених до виборчого списку кандидатів у депутати місцевої організації партії;
- кандидата на посаду міського голови



## Погодження підтверджується:

- підписом керівника партії;
- печаткою партії;
- зазначенням найменування центрального керівного органу партії, номеру та дати прийняття ним відповідного рішення.

- Найменування центрального керівного органу партії та прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) керівників партії, уповноважених посвідчувати своїм підписом рішення зборів (конференції) місцевої організації партії про висування кандидатів, визначається у рішенні вищого керівного органу партії про участь її місцевих організацій у відповідних чергових та/або позачергових, перших виборах.
- Рішення центрального керівного органу партії про погодження рішення місцевої організації партії про висування не подається для реєстрації кандидата/кандидатів.



# ВИБОРЧА ЗАСТАВА

# Грошова застава вноситься:

## 1) для реєстрації:

- кандидата на посаду міського голови;
- виборчого списку кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті ради, висунутого у багатомандатному виборчому окрузі.

## 2) Ким:

- місцевою організацією партії, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду міського голови, або
- організацією відповідної політичної партії вищого рівня.

## 3) коли:

- після початку виборчого процесу (*після 4 вересня 2015 року*) та до подання документів територіальній виборчій комісії для реєстрації кандидатів.

4) у розмірі, який визначається Центральною виборчою комісією:

- для кандидата на посаду міського голови - з розрахунку 4 розміри місячної мінімальної заробітної плати на кожні 100 тисяч виборців відповідного одномандатного виборчого округу;
- для виборчого списку кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті ради, висунутого у багатомандатному виборчому окрузі, - з розрахунку 4 розміри місячної мінімальної заробітної плати на кожні 100 тисяч виборців відповідного багатомандатного виборчого округу.

## 5) Порядок внесення:

- у безготівковому порядку;
- на спеціальний рахунок територіальної виборчої комісії – *територіальна виборча комісія протягом чотирьох днів з дня формування її нового складу оприлюднює відомості про розмір грошової застави та спеціальний рахунок, на який вона вноситься, в місцевих друкованих засобах масової інформації.*



**СТРОКИ ВИСУВАННЯ ТА  
РЕЄСТРАЦІЇ КАНДИДАТІВ**



Висування кандидатів у депутати,  
кандидатів на посаду сільського,  
селищного, міського голови, старости  
та подання документів до  
територіальної виборчої комісії для  
реєстрації кандидатів **розпочинається**  
**за 34 дні до дня голосування та**  
**закінчується за 24 дні до дня**  
**голосування, а саме з 21 вересня 2015**  
*року по 30 вересня 2015 року включно.*



***Дякую за увагу!***